

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katal. slovenskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pečitve za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Za živinorejce.

Opozarjamo naše kmetovalce, da je finančno ministrstvo dovolilo, da se sme brezplačno razdeliti med posebno potrebne kmetovalce in živinorejce na Stajerskem do konca maja t. l. 6000 meterskih stotov odpadkov kamene soli iz soline Aussee, da se na ta način vsaj nekoliko odpomore splošnemu pomanjkanju krme. Ti odpadki pa se smejo porabiti le za živinsko krmo ali za zboljšanje slabe ali pokvarjene krme. C. kr. namestnika je v sporazumu s c. kr. Kmetijsko družbo odkazala posameznim okrajem: Okrajnemu glavarstvu Celje 330, politični ekspozituri Mozirje 78, okrajnemu glavarstvu Konjice 100, Ljutomer 172, Maribor 302, Ptuj 402, Radgona 236, Brežice 183, Slovenjgradec 227 meterskih stotov. Odpadke bodo razdeljevale politične oblasti v sporazumu s pomožnimi okrajnimi odbori. Živinorejci oglašite se pri svojih okrajnih glavarstvih!

Slovenska kmečka zveza.

Deželnozborske volitve.

Deželnozborske volitve se leže daleč pred nami. Liberalni stranki je vkljub temu prva skrb, da se sklene kakor najhitreje kompromis s kmečko stranko in se razdele mandati med stranke. Naše zasebno mnenje pa je, da mora pravi ljudski stranki biti najvažnejša naloga, seznaniti svoje pristase in volilce z vsemi programnimi točkami, s kojimi hoče stopiti v volilni boj in ga izvojevati. Kadar bo ljudstvo spoznalo deželnozborske programe svojih domačih strank, potem se bo tudi razmerje med strankami lahko tako uredilo, kakor bo narodu najbolj koristilo. Ljudske potrebe nam morajo biti prva skrb, ne pa hrepenenje kakih „voditeljev“ po skorajšnjem osiguranju mandatorov.

Z eno točko programa naše kmečke stranke se hočemo danes baviti, to je volilni red. Naši pristasi se skrajno nezadovoljni s sedanjim novim volilnim redom. Ne pripisujemo krivde na njej našim slovenskim poslancem, ker jim samim ni bilo mogoče priložiti drugega volilnega zakona. Toda naše trdno prepričanje je, da v novem deželnem zboru ne bodo več osamljeni. Tudi iz nemških kmečkih krogov se slišijo glasovi uplivenih mož, da je nova volilna reforma za kmečki stan prava nesreča.

PODLISTEK.

Marko in Tomaž.

Spisal J. Z.

Ko bi Matevžev France vedel, da hočem izdati o njem neko zgodbo, pri kateri je njegova koza trpela, ne vem, kako bi me kaj pogledal, če bi bil v moji bližini. Sicer upam, da bi dandanes ne bil več tako divji, kakor pred leti, ko se je stvar pripetila. Bila sva pri vojaki. On je že nosil dve zvezdi na vsaki strani ovratnika ter bil v vojaški pisarni; jaz sem se komaj privadil komisiju in vojaški potici ter bil tudi pred nekaj tedni prestavljen v pisarno.

Bili so ravno pasji dnevi; tisti čas, v katerem se navadnega človeka lasje bole, ako se nanj spomni, kaj še ne vojaka. Drug človek si vsaj lahko privoščil ob tej vročini pošteno merico piva in kakšen sir zraven, da si zmoli posušena jetra in okrepi skrčen želodec. A vojak, ki je itak vedno suh v žepu in golčancu, naj tudi iz neba kakor iz skafa lije, se še enkrat bolj posuši. In tudi vse sline, ki se mu precedijo ob spominu na tisto rujavo tekočino, ki tako prijetno hladi v vročini, ne morejo nadomestiti merice piva.

Ravno ob tem času torej si izmislil naš stotnik veliko vajo v ravnini. Naši tovariši v mestu, ki so morali na vajo, so kleli in se nam grozili, češ: „Ti presneti skriči, pisarji in mazači zgoraj v trdnjavi nisi za drugo ko da lenuharijo in državni komis jedo.“ Mi, seveda, smo se rotili, kako nečuvno nas mučijo, ker moramo ves četrt ure hoditi iz mesta v trdnjavo de naših „visokih pisarn“.

Nova volilna reforma ustvarja med kmečkim ljudstvom dva tabora, tabor imovitejših in tabor manj imovitih in kmečkih delavcev. Jasno je, da bo ta ločitev zanesla nasprotstvo v kmečke vrste. Saj drugače tudi v političnem boju ni mogoče. Kmečki stan pa je potreben dandanes edinosti, bojevati se mora složno za svoj obstanek, zato je nevarno in kvarno v političnem življenju ustvarjati v njem različne tabore.

Ali ima kmet, ki plačuje deset kron davka, res več pravice do sodelovanja v politiki, kakor isti, ki plačuje samo devet ali še manj kron? Saj obadva hočeta le, da se jima dobro godi, da se ustvarjajo za njihju dobre postave. Zakaj torej delati razliko med njima?! V državni zbor voli vse kmečko prebivalstvo skupaj, bolj in manj imoviti kmet, gospodar in uslužbenec, vinogradnik in viničar. Kakor kmečko prebivalstvo skupno dela, skupno trpi, tako hoče tudi v političnem oziru hoditi skupaj.

Novi deželni zbor mora torej spremeniti volilni red ter odstraniti vse one določbe, ki merijo na to, da se začne boj v kmečkem prebivalstvu, boj manj imovitega kmeta proti imovitemu, boj delojemalca do delodajalca. To je ena točka pravega kmečkega programa za prihodnji deželni zbor, in naše mnenje je, da je ena izmed zelo važnih.

Sodelovanje pri postavo-dajalstvu.

Pred našimi državnimi poslanci ležita dva veljavna predloga: splošno ljudsko zavarovanje in pa novi zakon za kužne bolezni pri domačih živalih. Obadva predloga smo mi v našem listu priobčili precej obširno.

Predloga prideta v državnem zboru v odseke in tam morajo naši poslanci glasovati za ali proti posameznim določbam zakonskih predlogov. Toda velika olajšava za poslance je, ako izvedo tudi mnenje svojih volilcev, za katere se delajo postave. Na volilnih shodih je navadno premalo časa za razprave o takih zadevah. Ravno zaradi tega pa smo mi priobčili zakonske predloge, da se lahko vsi volilci z njimi seznanijo, jih mirno prevdariojo ter o njih oddajo svoje mnenje.

Pozivljamo torej svoje somišljenike, da se zgledajo k imenovanim predlogom in povejo, kaj mislijo. Beseda jim je popolnoma prosta. Lahko pišejo za ali

Moj predstojnik v pisarni je bil korporal France. Postrani me je vedno gledal, češ: „tudi eden tistih, ki se ne dajo za kaj drugega porabiti“, in ni pomislil, da si je dal s tem tudi samemu sebi slabo spričevalo. Tako so bile torej stvari, ko je prišlo povelje za vajo. Jaz sem se grozno veselil, ker nas so pustili doma kot neporabne pokveke. Moje veselje se je seveda še povečalo, ko je moral ta presneti France, ki sem ga imel že itak v želodecu, tudi zraven.

Predpoldan sem se imel imenitno, počutil sem se takorekoč samosvojega gospoda v hiši, to se pravi v pusti pisarni. Svest si svojega gospodstva in svobode sem zapustil po obedu trdnjavo, ki je postala pravo pribežališče zapuščenih, ker ostala sta v njej samo še kompanijski črevljarij Marko in krojač Tomaž. Prvi je skušal raztrgan komijski črevljev zopet v pošteno obliko spraviti, drugi je s svojimi škarjami muham glave rezal. Kmalu sem spoznal, kako grozno neumno je brez počenega groša po mestu hoditi, krme ogledovati in poslušati, kako drugi za ovratnike vlivajo. Da bi storil konec svojim mukam, sem se obrnil zopet proti trdnjavi kjer vsega tega ni, z namenom na slavnici zadušiti grešna poželenja po vrčkih. Milo se mi je storilo ob spominu na vročino in mojo lero želo, ki bi se dala tako krasno s par vrčki pogasiti. Nagnil sem glavo ter korakal kakor mučenik mimo gostiln. Iz teh žejno-otožnih misli me zbudi ženski glas.

„Vi, gospod vojak, ste slišali, počakajte no malo — ja!“ Ozrem se in zapazim dekle, ki je hitelo iz vrta bližnje krčme za menoj. „Glej, glej“, sem si mislil, hitro pogledal, če se sukinja lepo prileže, popravi brke, ki sem jih imel na eni strani sedem, na drugi pa osom, ter razlegnil obraz v najprijaznejši na-

smehljaj, ker opazil sem, da ima na roki jerbašček, v njem vre piva in sir. Kako so se mi sline pocedile, moje sanje o pivu se vresničujejo . . .

„Vi, gospod vojak“, začne med tem moja lepota, „poznate gospoda Franceljna, korporala, ki ima na vsaki strani dve zvezdi?“ Med tem je takorekoč prezirajoče gledala moj ovratnik brez zvezd. Meni je postajale vroče. „O seveda, seveda“, odgovorim, „saj je z menoj skupaj v pisarni.“

„Sem si tako mislila, da je on Vaš predstojnik“, zatrdi nato in povdarja posebno „on“ iz „Vaš predstojnik“, ravno tako, kakor bi bil France najmanj general. „Bi ne bili tako dobri in nesli to košarico za njega seboj.“ Hudirja, to so torej moje sanje . . .

„Seveda, seveda“, sem ji hitro pritrtil, „dasi sem bil vse drugo, samo vesel ne in me je grozno jezilo, da mora ravno France moje sanje o pivu tako uničiti. „Hvala vam lepa“, reče na to milostno ter me podučuje dalje: „Notri je pivo, sir, nekaj zemelj za mojega Franceljna, veste, in dajte mu vse skupaj.“

Seveda sem ji odgovoril, da ji iz srca rad to željo spolnim, a da sem se pošteno zlagal, tega seveda ni opazila. „Pa oprostite“, sem nadaljeval, „Franceljna pred koncem vaje ne bo domov.“

Dekle me pogleda pomilovalno po strani in reče: „Ja, ja, tega seveda Vi ne morete vedeti, ker niste nobeden predstojnik“, in pri tem je besedo „predstojnik“ čisto posebno naglašala — „pa Francelj pride ob četrti na štiri domov in do takrat bi rad imel stvari zgoraj.“

Z nekakim pomilovanjem sem vzel jerbašček v roke in se hotel posloviti.

Ne pozabite reči Franceljnu, da mu bo pešene je-tre vajeneč zvečer prinesel“, še zakliče za menoj in